

Intresseanmälan för projektstöd

Den sökande organisationens namn: Kretsloppan Ekonomiska Förening

Adress: Södersundsvägen 48

Postnr & ort: 87140 Härnösand

Kontaktperson: Stefan Goes

Telefonnummer: 0611-21703

E-post: info@kretsloppan.se

Förslag på projektnamn: Kretsloppsodling Härnösand

1. Kort beskrivning av den sökande organisationen:

Kretsloppan är en förening för Härnösandsbor och alla, som är intresserade av ta fram hållbar odling av grönsaker och fisk i en kretsloppsodling. Vår bärande föreningsidé är att **få till stånd miljöriktiga kretsloppsodlingar genom att etablera en modellanläggning i Härnösand.**

<http://www.kretsloppan.se>

Under 2015 genomförde Kretsloppan ett LOVA-projekt (ett lokalt vattenvårdsprojekt för att minska övergödningen), se <http://www.kretsloppan.se/LOVA>, där mycket av de teoretiska grunderna i kretsloppsodling dokumenterats.

2. Vi har tillsammans med representant för Leader Höga Kusten gått igenom de villkor som gäller för att få ansöka om projektmedel från föreningen (Ja/nej): JA

Beskriv er idé genom att besvara följande frågor:

3. Syfte: Beskriv den nya idén, varför ni vill genomföra projektet och vad ni vill uppnå långsiktigt:

Kretsloppsodling är ett recirkulerande slutet system där man låter näringsrikt vatten från en landbaserad fiskodling renas med hjälp av en biobädd/grusbädd. I biobädden som samtidigt är en växtbädd tar grönsaker upp näring i samverkan med bakterier. Biobädden i systemet renar vattnet från skadliga bakterier och näring tillförs grönsakerna. Inga näringsutsläpp sker. Synergiförhållandet mellan växterna och fiskarna förutsätter att inga kemiska tillsatser eller antibiotika sätts in.

Utifrån den kunskap som erhållits inom ramen för Kattastrands kretsloppsodling – en liten försöksodling – är syftet att utveckla Kattastrand till en verksamhet med stort modellvärde. Med den mer teoretiska LOVA-utredningen som bakgrund, **vill vi detaljprojektera en större anläggning för att kunna visa för omvärlden hur man kan etablera kretsloppsodlingar.** Utöver nyetablerade företag kan denna teknik bli en viktigt nyorientering för nedläggningshotade jordbruk. Vi avser att driva utbildningar och överföra den kunskap som etablerats vid Kattastrands kretsloppsodling. Kattastrand kan bli ett besökscentrum där intresserade kan studera ny teknik inom växt- och fiskodling.

Som ett underlag för våra utbildningar kommer vi utöver befintligt internetmaterial (rainbowfish.se, kretsloppan.se/lova) **att redovisa detaljprojekteringen för en större kretsloppsanläggning på internet.**

Det medellånga målet är att få till stånd en kommersiell modellanläggning, som i sin tur visar hur andra företag kan etablera liknande verksamheter. Vi bedömer att sådana odlingar kan bli en viktig del i utvecklingen för producenter och landsbygd företag.

Av intresse är också att Härnösands kommun har visat ett stort engagemang för Kretsloppans idé att starta en kretsloppsodling. Bland annat har kommunen i samverkan med Kretsloppan engagerat sig i Lantbruksuniversitetets konsortium för energiåtervinning från industri till odlingsföretag.

Kommunen ser mycket positivt på Kattstrands kretsloppsodling som en besöks- och utbildningsanläggning, vilket bevisas av att kommunen delfinansierat vår tidigare LOVA-utredning.

4. Beskriv målgruppen som projektet riktar sig till och hur de får nytta av projektet

Projektet gynnar olika målgrupper på olika sätt och enligt följande:

- (i) Projektet ger möjlighet för odlingsföretag i regionen och Sverige att expandera eller nystarta, t ex lantbrukare som börjar utnyttja kretsloppsodling för produktion av livsmedel (kan vara speciellt intressant för nedläggningshotade mjölkbönder).
- (ii) Projektets uppbyggda metodik gör det möjligt för andra företag i regionen och Sverige att studera kretsloppsodlingens teknik dels genom besök och dels genom utbildningar vid modellanläggningen på Kattastrand.
- (iii) Jämfört med USA, Australien och fjärran Östern finns få anläggningar av liknande typ i Europa. Därför vill vi hjälpa investerare och företagare att satsa på en internationell men lokal marknad (koncerntänkande) för ny hållbar odlingsteknik.

5. Kommer projektet att vara till nytta för företag? Om ja, beskriv vilka företag och på vilket sätt de får nytta av projektet.

Den största delen av fisk och tomater (grönsaker) importeras till Sverige. Projektet kommer, genom sina synergifördelar, att möjliggöra för Svenska befintliga och nybildade odlingsföretag att utnyttja kretsloppsodling av grönsaker och fisk för att öka den inhemska andelen. Genom kunskapsöverföring får fiskodlare och jordbrukare insikter om synergifördelarna att odla två traditionella livsmedel i symbios.

För många nedläggningshotade jordbruk (mjölkbönder) kan det vara en möjlighet att bredda sin verksamhet, där resurser i form av gödselbrunnar och tomma lagårdar innebär en given konkurrensfördel.

För investerare kommer storskalig, kontrollerbar, kommersiell kretsloppsodling av grönsaker och fisk att bli mycket intressant, speciellt med tanke på klimatförändringarna och kommande prisökningar på transporter. Produktion av av närproducerade, spårbara och högkvalitativa råvaror kommer att bli allt viktigare.

Tidigare erfarenheter visar att lokala och regionala företagarorganisationer är mycket intresserade av studiebesök och tidigare erfarenheter visar också att långväga nationella och internationella besökare visat stort intresse, liksom massmedia. Denna trend kommer vi att inom Leaderprojektet att vidareutveckla och marknadsföra.

6. Hur har ni beaktat underifrånperspektivet när det gäller er projektidé?

Landsbygdsföretagare som vill förbättra lönsamheten i sin verksamhet eller skapa flera ben att stå på kan använda ny odlingsteknik. Genom att kretsloppsodlingen är yteffektiv och kan startas i mindre skala så är insteget att komma igång relativt lågt. Vi ser framför oss en fiskodlare, med stor kunskap i fiskodling, hur han kan flytta sin miljöförstörande fiskodling från havet uppå land och komplettera med exempelvis tomatodling, samtidigt som en nedläggningshotad mjölkbonde kan använda sina lokaler och gödselbrunn för kretsloppsodling som en ny inkomstkälla.

7. Mål och förväntade resultat. Beskriv vad ni vill uppnå:

- (i) Tillsammans med tidigare dokumentation skapar vår detaljprojektering möjlighet att anordna ett besökscentrum kring kretsloppsodling. Kattastrand blir en plats att besöka för att lära sig behärska kretsloppsodling.
- (ii) Målet är att Kattastrand ska agera plats för utbildning för kretsloppsodling i regi av utbildningsorganisationer och LRF. Resultatet blir att under projektet arrangera korta utbildningar med lantbruksföretagare som målgrupp.
- (iii) Projektet är innovativt (ingen förebild föreligger)
- (iv) Projektet stärker entreprenörskap och företagande kopplat till ny teknik (kretsloppsodling). Vi kommer att långtidsutbilda och vägleda ett antal personer, som själva vill driva eller bli anställda i odlingsföretag inom kretsloppsodling.

8. Aktiviteter: Beskriv vad ni vill göra i projektet:

Genom tidigare LOVA-utredning (kretsloppan.se/lova) har vi dokumenterat den teoretiska kunskapen om kretsloppsodling. För att möjliggöra en etablering av en modellanläggning i större skala behöver vi detaljprojektera en anläggning på ca 4000 kvm. Genom att genomföra och publicera en sådan dokumentation kommer vi själva eller andra intressenter att kunna bygga en modellanläggning.

Kunskapsöverföring och utbildning

Projektet kommer att erbjuda och hålla information och utbildning på plats vid Kattastrands kretsloppsodling. Målgruppen är företag och personer som är intresserade av hållbar odling, entreprenörskap (t ex fiskodlare, jordbrukare, trädgårdsmästare). Kortare utbildning kommer att arrangeras med nämnda målgrupper. Efter utbildningen ska de ha en översiktlig kunskap om kretsloppsodling och dessutom få hjälp med att göra en utvärdering av förutsättningarna de har för kretsloppsodling.

Projektet har också som avsikt att grundligt utbilda ett antal personer. Dessa personer ges möjligheten till praktik och utbildning i kretsloppsodling. Dels praktiskt/teoretiskt tillsammans med Per-Erik Nygård på Kattastrand. Men även inom andra ämnen som ger ökad kompetens runt kretsloppsodling. Målet är att dessa ska ha rätt kompetens för att starta eller bli anställda inom kretsloppsodling. Senare kommer utbildningen sannolikt att kunna erbjudas inom den koncern, som vi ser framför oss i ett längre perspektiv.

Besökscentrum

Kattastrands kretsloppsodlings ska utvecklas så att det fungerar väl som ett besökscentrum. Dels med informationsmaterial samt modeller av kretsloppsodling under sommarhalvåret 2016 samt 2017.

9. Tidsplan

Ca 1.5 år – slut 2017-12-31

10. Hur är projektet avgränsat från er vanliga verksamhet?

Föreningen har många styrelsemöten och några medlemsmöten varje år. Där diskuterar vi i generella termer framkomliga vägar för att nå målet "få igång kretsloppsodlingar". Detta Leaderprojekt avgränsas från föreningens övrig verksamhet genom att föreningen leder, administrerar och följer upp projektekonomi för detta Leaderprojekt. I övrigt köps de tjänster som behövs för att genomföra projektet. Dessa tjänster är helt skilda från föreningens ordinarie verksamhet.

11. Tänkt projektstöd i kronor: 960 000 Kr

12. Beräknad kostnadsplan:

Konsulttjänster Regnbågen Fisk KB	340 000 Kr
Konsulttjänster	390 000 Kr
Hyra lokaler 18 månader	60 000 Kr
Indirekta kostnader	170 000 Kr

13. Beräknad finansieringsplan (exkl ideell tid): Leader 960 000 Kr

14. Ideellt arbete och övriga ideella resurser. Uppskatta ideell tid i timmar.

Kretsloppan utför för sin del projektdokumentation, ekonomi och administration som ideell insats. Även Regnbågen Fisk KB håller igång produktion av fisk och grönsaker som en ideell satsning för att i praktisk handling kunna överföra kunskaper till Leaderprojektet och dess detaljprojektering. Själva kunskapsöverföringen debiteras dock projektet enligt nedan.

15. Vilka samarbetspartners har ni?

Detta Leaderprojekt köper tjänster från Regnbågen Fisk KB (Kattastrands kretsloppsodling), Per-Erik Nygård, för lokalhyra (kontor, internet och närhet till kretsloppsproduktion) och rådgivning (kunskapsöverföring). Projektet är förlagt till dessa lokaler där detaljprojektering kommer att ske. Även viss utveckling av prototyper kommer att ske där.

Projektet köper också tjänster från olika företag med inriktning av teknik och innovation, vars personal utför det praktiska arbetet med detaljprojektering och prototyputveckling. Kretsloppan utför för sin del projektdokumentation, ekonomi och administration, som en ideell insats.

Härnösands Kommun ser positivt på att det byggs ett besökscentrum, som även kan ta emot internationella gäster.